

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. I. De Tentationibus Religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

CAPUT I.

DE RELIGIOSORUM TENTATIONIBUS.

II. **H**orum tentationes nec parvas, nec leves esse, jam olim cognovit Eremita ille, de quo in vitis Patrum legitur, quod, cum civitatem quandam intrasset, supra portam civitatis unum duntaxat dæmonem, innumeros verò supra tectum monasterii sedentes vidit, causamque rogans à Comite Angelo intellexit, luciferum imitari morem cujusdam Imperatoris, qui, ubi locum aliquem aut populum sibi multum resistantem videt, integrum exercitum ad eum debellandum mittit: ubi verò semel devicit, unicam præficit, qui eos in obedientia & subjectione contineat. Cum ergo sæculares plerique utpote devicti libenter voluntatem luciferi faciant, unum dæmonem iis in officio continendis sufficere; non item Religiosis, utpote qui totis viribus se orco opponant. Nihilominus tamen pleræque tentationes ad quatuor species revocari possunt, nempe ad eas, quæ ex tribus votis, & vitæ asperitate ac solitudine oriri solent; quæ proinde in hoc capite proponentur.

§. I.

Tentatio I. Circa Paupertatem.

III. **R**obertus Monachus in paupere quodam monasterio vivens, ubi & habitatio perquam incommoda, & victus tenuis, & vestitus vilis atque asper reperiuntur, grande concepit tædium loci, ideoque omnem copatum adhibet, ut ex illo ad alium commodiorem transferatur; sed quia ob vo-

tum stabilitatis advertit, se non facile voto suo potiturum, saltem Confessario suo tentationem hanc aperit, ab eoque remedium & solatium exposcit. Quæritur, quomodo huic tentationi sit obviandum?

Responsio.

IV. Inprimis illi finem, ob quem in Religionem intravit, considerandum proponat; an non enim propterea eam ingressus est, ut Christum pauperem sequeretur, ejusque Discipulus fieret? an non ergo sibi dictum existimare debet illud Christi Luc. c. 14. *Qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse Discipulus?* an non summè probro sibi ducet, si, cum Dominum & Magistrum suum advertat, pauperrimam egisse vitam, ipse in summa rerum abundantia vivere velit? an non contingeret illi, quod uni ex Ordine S. Francisci contigit, qui, cum togam paupertati contrariam portaret, ad judicium vocatus, & à S. Francisco interrogatus, quis esset? respondisset, se Franciscanum esse, audivit ab eodem Sancto, se illum pro Filio & Discipulo non agnoscere; neque enim suos tales togas portare? an non iterum repetet illud Luc. 9. *Qui me erubuerit (& paupertatem meam), hunc Filius hominis erubescet, cum venerit in majestate sua, & Patris, & SS. Angelorum.*

V. Secundò illi indicet, quid S. Chrysostomus in epist. I. ad Coloss. dicat: *Instruantur, inquit, mensæ duæ, una pauperibus omnis generis repleatur, discipulis altera. Illic argenti nihil, nec vini multum, sed quod tamen ad hilaritatem sufficit; hic vasa aurea &*

argentea, Ministri multi splendidi ac pretiosi, & sumptuosa fercula. In utrâ estis accubituri? in hâc vestrum, or. nor, plurimi: ego ad illam propero. Hac homines, illa Christum: Servos hac, illa Dominum habet recumbentem. Itaque sic etiam major illius, quàm hujus voluptas, quânto jucundiùs cum Rege, quàm cum famulis accumbere. In illa ego, qui que mecum eam elegerint, multa cum libertate, animique delectatione & loquemur, & audiemus omnia, vos autem in hac trementes ac timidi simul discumbentes, subvertitque, manum quidem protendere audebitis, quasi ad Pedagogium, non ad prandium ingressi, & coram molestis ac servis Dominis trementes, & servorum more eadem cum Heris mensa communicantium abjectè loquemini. Duplici ergo nomine vos superamus, libertate scilicet, & honore, quibus quod ad voluptatem attinet, nihil conferendum. Ego quippe malim cum libertate, amicitia, gratia, panem & olera, quàm cum servitute & inimicitia vitulum saginatum, & millo fercula. Conformiter scilicet illis Scholæ Salernitanæ verbis:

Si dat oluscula, mensa minuscula, pace repleta,

Ne pete grandia, lautâque prandia, lite referta.

VI. Tertio illi ostendat, quânto perfectiùs omnia, quæ horret, per paupertatem possideat; an non enim gauderet, si pro uno obulo centum aureos acciperet? quânto magis lætari debet, cum pro parvis & paucis rebus, quas reliquit, centuplum promissum habet? Si miratur divitias illius, qui multa castra & arces emere potuit, cur non magis paupertatem

tem

tem suam æstimet, quæ majora operatur? nam, ut
 S. Augustinus l. 28. sup. verba Apost. ait, Non tibi
 displiceat Paupertas tua, nihil eâ potes ditius invenire.
 Vis nôsse, quàm locuples sit? cœlum emit. Quibus tes-
 sauris conferri possit, quod pauperibus videmus indige-
 tum? ut ad regnum cœlorum veniret dives, possessionem
 suâ obtinere non potuit; nunc obtinet, ut contentus
 perveniat. Quod ipsum confirmans S. Leo, semper
 inquit, dives est Christiana paupertas, nec pavet
 isto mundo indigentiam laborare, cui donatum est
 omnium rerum Domino omnia possidere. Hinc mē-
 tō S. Hieronymus ep. 159. exclamat: O quanta be-
 titudo, pro parvis magna, æterna pro brevibus, pro mor-
 rituris semper viventia recipere, & habere Dominum
 debitorem. Quale autem sit centuplum pauperibus
 promissum, ibidem indicat dicens: Qui carnalia pro
 Salvatore dimiserit, spiritualia recipiet, quæ compen-
 satione & merito sui ita erunt, quasi si pro parvo nu-
 mero centenarius numerus comparatur. Hec est men-
 sura coagitata, quæ ita meritorum copiam excedit, ut
 excessum istum nec lingua eloqui, nec mens cogitare
 sufficiat.

VII. Quartò ut minùs sentiat asperitatem imago-
 nariam paupertatis, ostendat illi, quanta jucunditas
 & quies in eâdem paupertate reperitur, de qua
 olim dixit Seneca: *Quietissimè viverent homines, si
 duo tollerentur, meum ac tuum.* Redige itaque te ad
 pauca, ex quibus cadere non possis; inest paupertati,
 sine qua nihil est jucundum, securitas. Et S. Grego-
 rius, magna, inquit, est securitas cordis, nihil ha-
 bere concupiscentia secularis; qui nihil habet in mundo,
 quod diligit, nihil est in mundo, quod pertimescat.
 Et

Et clarius S. Petrus Dam. *Quid est centuplum*, inquit, nisi consolationes, visitationesque & primitia spiritus, qui super mel dulcis est? nisi testimonium conscientia nostra? nisi leta & jucundissima expectatio iustorum? nisi memoria abundantia suavitatis DEI, & magna vere dulcedinis eius multitudo, quam nec expertis necesse est dicere, nec inexpertis ullis verbis exprimere quisquam potest.

VIII. Quinto proderit, etiam unum, alterumve exemplum eorum, qui paupertatem singulariter æstimant, & amant, ob oculos ponere; qualia esse possunt S. Francisci, qui paupertatem in omni sua conversatione & sermone Matrem, Sponsam, Dominam, Reginam appellabat, & cum Mendicum quendam se pauperiorem aspiceret, ita sancta quædam invidia commoveri solebat, ac si in re magna, multumque expetenda vinci se videret. Cum ad Principum mensas invitabatur, non prius eas adibat, quam aliquot panis frustra per viciniam mendicasset, quæ dein in mensa cum gaudio exponebat. Cum Guardianus quidam cellam ei ex tabulis obiter dolatis præparasset, non prius illam inhabitare voluit, quam patres, ramis, viminibusque contexti paupertatis speciem exhiberent. Abbas Isaac, cum Eum Discipuli crebro monerent, ut pro monasterio possessiones, quæ offerebantur, admitteret, sollicitus paupertatis custos semper eas accipere renuit, dicere solitus: Monachus, qui in terra possessiones quærit, Monachus non est; sic quippe metuebat paupertatis suæ securitatem amittere, sicut avari divites solent perituras divitias custodire, uti in spec. Ex. dist. 1. ex 35. refertur. S. Clara usque adeo paupertatem diligebat, ut

pi

privilegium paupertatis ab Innocentio IV. petenti, quâ petitione adeo delectatus est Pontifex, ut totum incredibilem voluptate manu propriâ conscripserit. Teste Plato l. 2. c. 3. S. Arsenius, cum mortui Fratris testamentum, quo hæres declarabatur, ei oblatus fuisset, illud laceravit, & dixit: Ego prius, quam Frater meus, mortuus fui; nihil ergo de relictis bonis ad me pertinet. Sanchez in regno DEI. p. 1. c. 9. f. 540.

§. II.

Tentatio II. Circa Castitatem.

IX. **N**orbertus Novitius Ordinis cujusdam Religiosi, cum vitam valde libidinofam in seculo duxisset, sicque gravem satissimam consuetudinem in luxuriam vitio contraxisset, tandem singulari DEI mirantis beneficio conversus, Religioso Ordini se committit, sed ibidem ob recurrentes identidem peccatorum species, tam graves tentationes patitur, ut impossibile sibi esse credat, castitatem perpetuam servare, ideoque propemodum statuat, commisionem ab Ordine petere. Quæritur, quomodo munendus sit contra tam gravem tentationem?

Responsio.

X. Inprimis studeat illi falsam persuasionem eripere, quâ judicat, impossibilem sibi castitatis observantiam esse, eumque in finem ipsi narret, quid S. Augustino olim contigerit, qui, cum simili persuasionem deceptum animum gereret, quondam continentium cum bino Puerorum & Puellarum grege in visione obiectam vidit, & ore subidente dicentem audivit: *De-*

merunt isti, & ista, & tu non poteris? à quo tempore tantam facilitatem in servanda castitate expertus fuit, ut ultro exclamavit! *O quam suave mihi subito factum est, carere suavitatibus nugarum, & quas amittere metu fuerat, jam dimittere gaudium erat.*

XI. Secundò eidem narret, quid S. Thomæ Aquinatis venerit, quòd nempe ob victoriam unicam generosam de impudica muliere reportatam, ab Angelis baltheo circa lumbos sit succinctus, & ab eo tempore nullam unquam carnis tentationem senserit. Unde meritò & ipse Norbertus sperare potest, quòd, si semel iterumque fortiter contra ejusmodi tentationes certarit, magnam denique & ipse in servanda castitate facilitatem per divinam gratiam sit experturus.

XII. Tertio illi narret, quid S. Ignatio Lojolæ ab initio suæ conversionis obtigerit, dum scilicet post votum castitatis coram B. Virginis altari in monte Serrato factum, & noctem pervigilem in precibus, quibus se dictæ Virginis tutelæ, patrocinioque commendaverat, ductam usque adeò in castitatis proposito firmatus sit, ut toto vitæ tempore nullam amplius difficultatem in ea servanda fuerit expertus. similem operam P. Ledesma ejusdem Societatis Sacerdos expertus est, qui, cum pariter de castitate servanda propè desperaret, B. Virginis ope imploratâ, ipsam cum S. Maria Magdalena & SS. Catharinis Martyre & Senensi aspectabilem habuit, quæ promisso ad castitatem tuendam auxilio, in abitu hanc stropham per socias cantari præcepit: *Divina res est castitas, majora sed sunt premia, quæ continenti dat DEVS.* Utatur ergo & ipse simili refugio, & simile haud dubiè auxilium & robur experietur.

XIII.

XIII. Quartò similiter narret, quid S. Paulofatet à DEO responsum, cùm carnis stimulum, quo vehementer colaphizatus fuerat, contigerit, quòd scilicet audièrit à DEO: *sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur.* Gaudeat proin & Norbertus tam præclaram, sibi occasionem offeri virtutis periciendæ, & specialiter amoris erga DEUM ostendendæ, qui nunquam sanè clarius demonstratur, quàm quando tanta sibi ipsi in respuenda summa, ut aliqui sibi sò persuadent, voluptate violentia infertur; cùm in omnia Christianorum certamina, duriora sint præcastritatis, teste S. Augustino; nam ibi continua pugna & rator victoria reperitur. Unde meritò S. Gregorius l. 3. past. ait: *Admonendi sunt peccatum carnis gravantes, ut incessanter præmia suspiciant, & libenter præcul dubio tentationum, quas tolerans, labores calcabunt, si enim attendatur felicitas, qua scilicet transitu attingitur, leve fit, quod transeundo laboratur.*

XIV. Quintò suadeat illi, ut diligenter se examine, an omnes regulas & industrias pro castitate servanda in Ordine suo præscriptas diligenter observaverit, hanc enim obedientiam & custodiam præcipuum esse modum pro tuenda castitate, jam olim senserunt SS. Patres & Asceticæ Ministri, inter quos P. Balthasar Alvarez, uti in l. 5. vit. refertur, dicere solebat, securitatem in agendo cum proximo esse valde magnam, adeo ut si quis ex obedientia infames fæminas accederet, mundissimas ibi cogitationes haberet, quasi esset aliquis Angelus; qui tamen si ex voluntate propria deturmaneretur, fœdissimis cogitationibus vexaretur. Hinc meritò S. Augustinus dixit: *Expedi inferius subijci superiorè, ut ille, qui subijci sibi vult id, quod est inferius*

se subiciat superiori suo. *Agnosce ordinem, quare patrem. Tu DEO, tibi caro. Quid justius? quid pulchrius? tu majori, tibi minor. Servi tu ei, qui te fecit, ut tibi seruiat, quod propter te factum est.* Quod ipsam etiam confirmans pius Alceta l. 3. c. 13. *disce, ait, celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare; citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.*

§. III.

Tentatio III. Circa Obedientiam.

XV **C**olumbanus Religiosus asperum valde & immitem superiorem nactus, continuas ab eo increpationes patitur, sed & graves non raro pœnitentias persolvere cogitur, & quod maximè queritur, durissima imperia absque omni paterni animi sensu importata perficere jubetur, unde suavissimum alioqui obedientiæ jussum propè importabile sibi effectum esse fieret. *Queritur, quomodo huic tam gravi tentationi sit occurrendum.*

Responsio.

XVI. Inprimis illi exemplum Christi ante oculos ponat, qui non tantùm sanctissimis suis Parentibus, sed etiam impiissimis Præsidibus summam obedientiam præstitit, etiamsi difficilima, atque ad ipsam usque ignominiosissimam ac crudelissimam mortem ordinata imperia injungerentur. Unde S. Petrus Ep. 1. c. 2. tam sollicitè monet, ut Dominis & superioribus non tantùm bonis, sed etiam dyscolis obediatur, quia videlicet unus æquè, ac alter personam DEI repræsentat, atque aded, quidquid illis præstatur, DEUS sibi

Q

exhi-

exhibitum æstimat, uti rectè Nicolaus I. Papa in Ep. ad Mich. Imp. notavit dicens; *Praelati cum magna verentia tractandi sunt, nec eorum sunt mores aut tolli taxanda, quia cum DEI locum teneant, ejusque Personam referant, ipse sibi injuriam irrogatam deputat, quàm in Praelatos factam considerat.* *Dijs non detraheris inquit, & Principi populi tui non maledices.* *DEI vocat Praelatos ac Principes populi, ut in illis DEI consideremus, & injuriam illorum, Dei esse injuriam sciamus.*

XVII. Secundò illi referatur, quid DEVS olim Gertrudi pro defectu cujusdam personæ, quæ Congregationi præerat, oranti dixerit his verbis; *Ego caritatis abundantia pietatis, dulcedinis, & dilectionis meæ de vinea, quâ Congregationem hanc elegi, permitto habere aliquos defectus etiam illis, qui præfunt, inde meritum Congregationis augeatur; nam major virtus est, subjici ei, cujus defectus cognoscantur quàm alteri, cujus opera per omnia probata videantur.* *Ego sino superiores habere aliquos defectus, & veritate curarum quandoque maculati, ut magis militentur.* *Subditarum profectus crescit tam ex defectibus, quàm profectibus earum, quæ præfunt; similiter meritum illarum, quæ bene præfunt, crescit tam ex defectibus, quàm profectibus subditarum.* *Agnoscat ergo Columbanus providentiam DEI benignissimam, & tam præclaram virtutum & meritorum augendorum occasionem elabi non sinat.*

XVIII. Tertio illi doctrina Richardi de S. Victoris sequentibus verbis tradita suggeratur: *Dei sunt, quæ solent obedientia perfectionem præpedire, & est, ne cogamur vel amata deserere, vel aspera tolerare.*

Sed si semel animus vel amore abstinentia, vel patientia perfectè incaluerit, protinus Ruben, id est, timor DEI ad omnem obedientiam absque ulla contradictione se subdit. Qui enim tam adversa perpeti, quam prosperis non delectari apud semetipsum statuit, que difficultas ejus obedientiam minuere poterit? Si enim dura & aspera quæque pro DEI amore etiam per memetipsum appeto, cur non magis hac ex adjuncta obedientia ad majoris meriti gloriam tolero?

XIX. Quartò suadeatur, ut sæpe Famulorum, Ancillarumque integros Greges menti obijciat, & quantum hi, qualiâque à suis Dominis vilissimæ mercedis, & tenuis victûs gratiâ perpetiantur, consideret, ut vel sic erubescat, quòd propter DEUM & æternæ felicitatis spem ipse pauciora longè, & leviora sustinere, & horum timore superioribus suis, qui Sacerdotes plerumque sunt, & viri magnis à DEO donis & honoribus exornati, obedire nolit.

XX. Quintò in memoriam illi revocetur, quòd Religionem utique eâ intentione intraverit, ut dicere cum S. Paulo posset: *Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini mei JESU Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Gal. 6. quidni ergo ut cadaver se tractare pro libitu sinit? cur non insensibilem se ad omnes injurias & aspera quæque ostendit? cur non applicat sibi doctrinam Abbatis Binusij apud Cassianum l. 4. inst. coll. 35. dicentis: *crux nostra timor Domini est; sicut ergo crucifixus jam non pro animi sui motu, membra sua quoque movendi vel convertendi habet potestatem; ita & nos voluntates nostras ac desideria non secundum id, quòd nobis suave est, ac delectat ad presens, sed secundum le-*

Q 2

gem

gem Domini, quâ nos illa constrinxerit, applicare debemus.

XXI. Sextò suadeatur, ut exempla eorum, qui durissimos Superiores cum magna patientia sustinuerunt, ob oculos ponat. Sic de Libertino Monacho legitur, quòd ab Abbate suo percussus suppedaneum scabello, & quoad totam faciem tumidus & lividus effectus illis, qui, quomodo hæc vulnera & tumores ei obtigissent, quærebant, nihil contra superiores dixerit, sed se in scabellum incidisse responderit, ut in spec. Ex. dist. 1. ex. 5. refertur. Sic etiam Innocentius senis cujusdam morosi & iracundi in Asia Diapulus per novem annos non modò injurias & ignominias, sed etiam verbera & plagas quotidie ab eis sustinuit, ita ut semper ferè aut oculum, aut collum, aut caput lividum aut vulneratum haberet, & carnes ei toto hoc tempore summam semper obedientiam constantissimè exhibuit, ut ibidem. d. 2. ex. 244. narratur; ut adeo meritò P. Petrus Faber è Societate Jesu adhortatus sit subditos, ut in superioribus non mala, sed sola bona considerarent, imò si viderent, eos longè à virtute abesse, eò acriùs emittentur ipsi, ut se divini amoris, timorisque respectu statu suo se perficerent diligentia, fidelitate, & obsequio, nam ita demum ubi gratos ipsi

DEO efficerent, dignos per obedientiam fore, quibus etiam boni Præsides concederentur.

§. IV.

Tentatio IV. circa alias Religionis molestias.

XXII. **B**onifacius Religiosus putans se magna cum quiete in Religione victurum, omnia alia experitur; nam & orare assidue, & continuo laborare, aut in cella solitarius sedere, & lectioni spirituali, aliisque similibus functionibus incumbere cogitur, ex quibus tamen omnibus ingens potius sibi fastidium, tædiumque, quam voluptatem generari fatetur; nec tamen remedium sufficiens ad superandum hoc tædium, tentationemque reperit. *Quæritur, quomodo huic tentationi sit obviandum?*

Responsio.

XXIII. Inprimis ei ostendat, quòd, cum professionem semel in Religioso Ordine fecerit, perfectio, quæ est finis Religionis, ad quem omnes Religiosi tendere debent, facta sit centrum illius, atque adeò, quemadmodum nulla res creata quiescere unquam potest, nisi in centro suo (uti in Elementis maximè patet) ita nec ipse veram quietem unquam reperitur, nisi perfectionem studiosè sectetur, uti rectè Thomas Kemp. l. i. c. 25. advertit dicens: *Religiosus fervidus omnia bene portat, & capit, quæ illi jubentur. Religiosus negligens & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam, quia interiori consolatione caret, & exteriorem querere prohibetur. Unde meritò hortatur: Esto vigilans & diligens in Dei servitio, & cogita frequen-*

Q3

quen-

quenter: ad quid venisti, & cur seculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres, & spiritualis homo fieres: igitur ad profectum ferveas; si enim dederis te ad servitium, invenes magnam pacem, & senties levorem laborem propter DEI gratiam, & virtutis amorem.

XXIV. Secundò illi ostendat, quanta iucunditas insit statui Religioso, si quis ad eam capiendam legitime se disponat. Ita ut Chrysostronus in Matt. dicere ausus sit, inter delectationes Mundi & Religionis tantum esse discrimen, quantum est inter deos modulatè canentes, & porcos in suo cœno conditè grunnientes. S. Laurentius Justinianus vel dicere solitus sit, consultò à DEO esse factum, ut Religiosi statùs iucunditatem occultaret, quoniam si eam homines cognoscerent, futurum esset, ut mundus planè totus exhauriretur, dum omnes Religiosi fieri vellent. Unde meritò iterum exclamavit pius Author l. 3. c. 10. dicens: *O grata & iucunda DEI servitus, quâ homo veraciter liber & sanctus O sacer status Religiosi famularis, qui hominem angelis reddit equalem, DEO placabilem, deemonibus terribilem, & cunctis Fidelibus commendabilem! O amplectendam, & semper optandum servitium, quod summum promeretur bonum, & gaudium acquirit sine fine mansurum!* Inquirat ergo, an non obstaculum fortè opponat, quò minus talem iucunditatem experiatur: an non in ipso etiam locum habeat, quod citatus Author l. 1. c. 21. insinuat dicens: *Quòd desideramus (consolationes) non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sentimus, quia compunctionem non querimus, nec vanas & externas omnino abjicimus.*

XXV. Tertio illi ostendat, quàm copiosam illi gratiam ad vocationem implendam offerre paratus sit DEUS, si ad eam accipiendam se disponere velit, ut meritò S. Bernardus in l. de ded. Eccl. dixerit, videri sibi in Religiosorum animis idem per gratiam fieri, quod in Ecclesiis dedicandis fieri solet, ut pictæ cruces oleo sacro inungantur; hinc est, inquit, quòd multi abominantur, & fugiunt penitentiam, crucem quidem videntes, sed non videntes unctionem. Vos, qui experti estis, ecce scitis, quia verè crux nostra inuncta est, & per gratiam adjuvantis spiritus suavis & delectabilis est penitentia nostra, & ut ita dicam, amaritudo nostra dulcissima. Dicat ergo & ipse cum libello de lmit. l. 1. c. 19. *Adjuva me Domine DEUS in bono proposito, & sancto servitio tuo, & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil est, quod hactenus feci.*

XXVI. Quarto hortetur ipsum, ut meminerit, quid idem Author l. 1. c. 25. prudenter notaverit dicens: *Vnum est, quod multos à profectu, & ferventi emendatione retrahit, horror difficultatis seu labor certaminis. Enimverò illi maximè præ ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia & contraria sunt, virilius vincere nituntur; nam ibi homo plus proficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat. Unde concludit tandem & hortatur in fine; Vigila super teipsum, excita teipsum, admone teipsum, & quidquid de aliis sit, non negligas teipsum. Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris.*

XXVII. Quintò suggerat illi consilium ejusdem Authoris dicentis lib. 1. cap. 18. *Intuere Sancto-*

Q4

rum

rum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio
 refulsit, & religio, & videbis, quàm modicum
 & penè nihil, quod nos agimus. O quàm strictam
 abdicatam vitam Sancti Patres in Eremito duxerunt
 quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm
 frequenter ab inimico vexati sunt! quàm crebras
 fervidas orationes DEO obtulerunt! quàm rigidas
 continentias peregerunt! quàm magnum zelum & fervorem
 ad spiritualem profectum habuerunt! quàm fortiter
 bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quàm
 puram & rectam intentionem ad DEVM tenuerunt.
 Per diem laborabant, & noctibus orationi diutius
 vacabant, quamquam laborando ab oratione mentali
 nimè cessarunt. Omne tempus utiliter expendebat
 omnis hora ad vacandum DEO brevis videbatur, &
 pro magna dulcedine contemplationis etiam oblivio
 tradebatur necessitas corporalis refectiois. Datis sunt
 in exemplum omnibus Religiosis, & plus provocare
 debent ad bene proficiendum, quàm tepidorum
 minus ad relaxandum. Utinam in te penitus non dormi-
 ret profectus virtutum, qui multa sapius exempla
 sancti devotorum.

XXVIII. Sextò denique ostendat illi, quàm non
 modò fastidiosa, sed potiùs summè jucunda sit solitu-
 tudo, si ei assuescat; uti rectè iterum pius Author
 c. 20. advertit dicens: Cella continuata dulcescit, &
 malè custodita tadium generat. Si in principio con-
 versionis tue bene eam incolueris, & custodieris, erit
 tibi postea dilecta amica, & gratissimum solatium. In
 silentio & quiete proficit anima devota, & discit abscon-
 dita scripturarum. Ibi invenit fluentia lacrymarum,
 quibus singulis noctibus se lavet, ut conditori suo tantò
 famè.

familiarior fiat, quanto longius ab omni seculari tumultu degit. Quid potes alibi videre, quod hic non vides? ecce cœlum & terra, & omnia elementa, nam ex istis omnia sunt facta. Si cuncta videres presentia, quid esset, nisi visio vana? Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, & ora pro peccatis tuis, & negligentis: dimitte vana vanis, tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus. Claude super te ostium tuum, & voca ad te *ESVM* dilectum tuum: mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem. Quæ omnia etiam SS. Patres copiosè confirmant, inter quos S. Hieronymus, oppidum, inquit, mihi carcer est, & solitudo Paradisus. D. Bernardus verò, cœli & celle, inquit, habitatio cognata, cœlum & cella cognitionem habent nominis, sic & pietatis. Cœlum dicitur à celando, & quod celatur in cœlis, hoc & in cellis; quod quaritur in cœlis, hoc & in cellis, nempe vacare Deo, frui Deo. Angeli Dei cellas habent pro cœlis, & aquè delectantur in cellis atque in cœlis, à cella in cœlum ascenditur. Cella terra sancta est, & locus sanctus, ibi anima Deo jungitur, in templo & in cella divina tractantur, sed sapius in cella; ut aded verè dixerit non nemo: Nunquam minùs solus sum, quàm cum solus sum.

CAPUT II.

DE TENTATIONIBVS MONIALIUM.

XXIX. **C**Lara Monialis, Juvenis etiamnum & vegeta, multas quidem tentationes aliis Religiosis communes, sed eam præcipuè Monialibus propriam patitur, quòd intra claustrum monasterii

Q 5

sterii